

MEDJIMURJE

(MURAKÖZ)

NOVINE ZA MEGJIMURSKI PUK.

Uredjuje: Margitai József.

Izdaje: Fischel Filipova knjižara.

„Medjimurje“ izlazi svaki mesec trikrat: 1-ga, 10-ga, 20-ga.

Cena mu je:

Na celo leto 3 frt; na pol l. 1 frt. 50 kr; na četvert l. 75 kr.

Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredništvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipu Fischelu u Čakovcu.

O HIZNOM REDU.

„Što seja, on i žuje, a kak si što prestre, tak bude spal.“ To su žive istine, vzete iz vsakdašnjega življenja človečanskoga. —

Koj si svoje gospodarstvo tak vrediti zna, da mu vsigdar očekivanoga hasna donesla bude, mudar je gospodar, koj si svoje posle tak prirediti razme, da vu njih nigdar nezapne — mudar je človek!

Prava je anda dužnost a i velika znanost, ako srečni i zadovoljni biti hoćemo, da si gospodarstvo i sve svoje posle mudro razrediti i vurediti budemo znali. —

Zalostno opaža se na vnoгих gospodarjih, da usuprot lepomu imetku stradaju i očevitno prepadaju s imetkom svojim kriveći huda leta, velike štibre i kojekaj, a niti su jim kriva leta, niti štibre njihovomu osiromašenju.

Videl sem gospodara, koj polek trih sessijah oranice, pol toliko gorice i čele sessije sēnokošah stradal je kruha i vina a marha kapala mu od glada. —

Kak je to moguće? — Nered ga je zaklal.

Stupivši v njegovo dvorišće, mogel si taki presuditi, da tu nema blagostanja pravoga. — Na serdini dvorišća ležeća brana, v jednom kutu plug v drugom pak ornice, pred komorom plakajući lagev za svojimi obruči, k podrptomu plotu za krpju prislonjena kolna lojtra, pod plotom iz kopriv van kričuća motika, na vulicu nagnjena lesa moleća šetujuće ljudstvo za pomoć, štalna stēna na vulicu gola rebra kazajuća, kotec s nagnutim na hiljaj krovom, krave i konji nepočešljeni s jednom rečjom: Čeli kip toga dvora svedočil je naprežalostni nered hižni i daval je spodobu mesta, na kojem kak da bi pred par dnevov turčini haraćili bili. — Gđa si pak v hižu stupil, tu si stopram opazil pravu žalost. — Kokoši i prašići s detcom v red širile se po njoj. Dětca neoprana, skuštrana, blēda i slaba valjala su se po vlastitom smrdju. —

Nered i nečistoća vladala je tu vu podpunoj mēri i ti si iz ovoga žalostnoga kipa lahko opazil zrok siromaštva i prepadanja.

Čistoća je pol zdravja, zdravje je pol življenja a red pak duša svih stvarih na svētu. Gdē reda nēna, tam zavлада žalost, tam nehasni nikakovo blago niti bogastvo. —

K hižnomu redu mora vsaki gospodar i gospodarica privučati svoju familiju, već malu dēčicu mora pripravljati na to, da vu posluvanju rastu i ovak denes zutra marljivi i mudri gospodari iz njih postanu.

Prvo je vu tom umērenost vu trošenju jela i pila, penezov i drugoga imetka.

Svaki si gospodar priskrbijene dohodke a i van dane potroške naj za piše, na koncu leta pak sam sebi naj da račun, koj mu bude pokazal, je li vekši dohodek ili potrošek! Po tom bude se znal vu buduće ravnati i nastojati, da mu vsako leto nekaj od dohodkov ostane za težka vremena i naprvo nevidjenje stroške. Naj bu zadovoljen i s malim, ar bolša je bobova slama, nego prazne jasle. —

Druga je regula, da gospodar i gospodarica vu vsem bude šparen i nigdar krajcara tam van neda, gde mu to baš nije neobhodno potrebito ar i poslovica stara veli: „Koj kupuje stvari nepotrebne, on bude trižil i najpotrebneše!“ Jaj onomu, koj se na vlastitom kvaru vuči. —

Treći: Vu hiži, štali, škednju, pri detci i marhi i pri vsakom blagu naj bude red i snaga. Žalosten je to gospodar, koj stopram sotlara onda išće, gda je već treba hame na konje dēvati, skupo plaća on kolara, koj na putovanju kola popravljati daje. —

K tomu naj bu gospodar i gospodarica vu vsem dobra i živa pēlda kršćanskoga krēpostnoga življenja za svoju familiju. Dětci i družini nigdar naj nedopusća hmanjikovati znajući to, da se vu hmanjikovanju rad-djaju vu človeku. zle misli i vse falinge. Nigdar naj nedopusća, da mu dětca ili družina kam prez njegovo a znanja otidu a osobito strogo naj brani noćno potepanje, koje zavadja na pijanstvo i tatbinu.

Dobro družinče je vredno gospodaru, zato nastoj, da ti se družinče neizkvari. Dobra i poslušna, dětca su kiné i najvećše veselje otcu i materi, zato nastoj,

da je vu kršćanskom strahu, vu pokornosti i poiznosti odhraniš, ako nećeš denes zutra žalost vuživati. — Budi prama děci i družini pravičen i blag ali navēke strog i ošter, za falinge pak naj karati s kletvami ili špotnicami ar takov postupek otupi dušu i srdcetvojega dēteta ili družinčeta i služi mu na zlu pēldu. — Sveto pismo veli: „Gospodari i gospodarice — vaš je veliki račun pri Bogu za vašu dētca i družinu!“ Pazite, da jih nezablaznite! —

Velim gospodari i gospodarice. Je, obedva! Ar nije samo muž pozvan na to, da hižu zdizava, nego veliku dužnost ima još vu tom i gazdarica. Veli se: „Gazdarica drži tri vugle i gazda jeden vugel.“ A to je živa istina. —

Kaj hasni vse blago, koje muž priskrbi, ako stim blagom doma žena gospodariti nezna? Sto pēldah imamo k tomu vu človečanskom življenju. —

Žena je pozvana nato, da svojemu tovarušu vu vsem i vsigdi, v dobru i vu zlu vērna pajdašica i pomoćnica bude. Žena je on angjel na zemlji, koj svojemu

tovarušu veselje i zadovoljstvo priskrbeti zna, ona je, koja ga vu nevolji i težkih vremenah svojom ljubavju i odanostjom batriveti i ojačiti zna. — Materi je dragi Bog dal onu moć, da svojom ljubavju dētca svoju po pravom putu voditi i k sigurnoj budućnosti privesti zna. Am vidimo, da dētca kak i družina na materi visiju, od nje vse izčekivaju i za nju vse su moguća včiniti. —

Gde je mati blaga i dobra krēpostna žena, koja svoju dētca, svoju družinu, svoju hižu, kuhnju, vrt i sve stvari svoje v redu i čistoći drži, koja nigdar niti proti ljudem niti Bogu nepogreši niti s jezikom, niti s činom, dētca svoju navēke podučiva i vučiti da, tam je blagoslov Božji pri hiži i tam su puni hambari i štale i nikada nije prazna kišta. —

Muž živeći svojom ženom vu ljubavi, miru i slogi, skrbeći se za blagostanje svoje familije dika, je svoje občine i njemu se veli: To je stup domovine. —

Gerencsér György.

Kaj je novoga?

-- Njeg. veličanstvo Ferencz József I. krali magjarski je 21-ga majuša vu budimskim gradu završil orsačko spravišće. Abligati su se rezišli med zbiratelje nyihove. Novo ors. spravišće bude se 25-ga septembra o. l. počelo Zbiranje abligatah bude pak vu celim orsagu med 13-im i 20-im juniušu, a vu našoj varmegiji i pri nas vu Medimuru bude se 14-ga juniusa obdržalo.

— Vreme zbiranje abligatah je vre blizo, seposut vu Medimuru je velika živahnost, a prem vu Čakovcu i Priloku. Spravišća se obdržavaju, korteši hodi u i prehodiju; vu jezero i jezero broju dava u na črteni pak zeleni papir tiskane popevke, na hižah pak na drvih se zastave višeti i pozivi vidiju. Svaka stranka je jaka, da nje moći znati, ko a bude pri zbiranju akša. — 24-ga majuša je protivna stranka pri hiži G. Ziegler Kálmána kr. notariuša dala noću mužiku. G. Zakál Henrik ga je pozdravil s govorom, nato je G. Ziegler lépo odgovoril. — G. Hoffmann Pál kandidirani abligat slobodno umne stranke pak je 25-ga majuša došel vu Medimurje. Vu Kraljevci su ga dolni medimurčani čekali vu velikim broju, gde ga je G. Szabo Imra pozdravil. Zatim se je G. Hoffmann vu Prilok pelal, a za ním do 100 kolah zbirateljah, pred kojimi je on svoj programni govor držal. Opoldne na čast kandidiranoga je veliki obed bil. Odvečer ob 4 vuri je G. Hoffmann vu Čakovec došel, gde je takaj svoj govor obdržal. Večer pak je vu veliko ostari i bankett bil za 200 ljudih. Lépe govore i pozdravke smo čuli vu magjarskim, horvatskim i nemškim jeziku. V Pondeljek (26-ga) je G. Hoffmann vu Strigovo odišel goričančam svoj govor držati. I tam je bil lépo primljen. Na večer pak se povratil nazad dimo vu Budimpeštu.

Vu Lendavskim zbirnim kotaru od vladne stranke G. Grahovec Ignác iz Murske-Srbišće se je dal kandidirati proti vezdašniemu protivnomu abligatu G. Veszteru. Tak se čuje, da su vu Medimuru vnogi za G. Grahovca. Čuli smo, da vladna stranka i G. Festetich Pavla grofa bi rada za abligata dobila. Zbog toga vre hodiju gospoda kortešuvat.

— Občina D1 Vidovec je iz nova prosila za 3 ors. se me pri ministerijumu. Ali kak čitamo, težko bude je dobila, ar šopronska trgovačka-komora je proti tomu.

Ona tak veli, da vu Medimurje jako vnogo seimah ima, pak okolica D. Vidovca je puna s velikimi seimi.

— Vu Medimurju se je narodilo od 1884. aprila (pol leta) 1665: vumrio je 1173 ljudi; umnož 500. Posebno pak vu čakovečkim kotaru narodilo se je 949, vumrlo je 687 ljudi; umnož 262. Vu priločkim kotaru narodilo se je: 716 —, vumrlo je: 486 ljudi; umnož. 238.

— Kuliko konj ima Medimurje? Medimurje ima 5950 konj. Posebno: čakovečki kotar: 2329, priločki pak 3611.

Vu Dragoslavcu jednoga gospodara pes je v noći zalajal. Dva financi su baš onut išli i strelili su na psa, začuie to gospodar i misli, da su tati, zeme si pušku, pak ide vun glet, tko strela? Na nesreću negovu, srēte se s financom, koji zapaziju pri njem pušku. Vzeti su hoteli od nega, i trgali su se zbog toga. Siromašnoga su do krvi stukli. Navuk: za pušku je treba štribru platiti!

— Vu Kraljevcu se je Schuckervatz Ignác poštar 26-ga majuša strelil. Zrok ovoga samoubostva se nezna.

— Gospodari, koji čmelce imaju, vnogikrat su srditi na črviče, koji n im čloga voln aka pokvari u i vnogiput oništiju. Zbog toga gospodari metule zakole u i od kukcov si snažiju koše. Ali to vnogo vremena košta, pak gospodar niti nemre svigdar pri volniaku stati, ar on i druge posle ima. — Čital sem, kak je treba od te nesnage jako lahko rešiti volniaka. Povem i vam. Pod koše je treba na tenkoma pepel nasipati. Duhu pepelovu kukci ne trpi u i zamešaju se vu pepel, pak pomalem svi pocrka u. Ja sem to probal, morem vam reći, da vu mojem volniaku nega črvov. Ali vnogo pepela nesmete pod koše deti, ar onda pak se čmele zameša u, pak one pocrka u.

— Medimurški navučitelji su 29-ga majuša vu D. — Dobravi obdržali svoje veliko spravišće. Bilo je tam do 60 medimurskih navučitel'ov. Tam su bili iz Čakovca takaj i oni, koji se za navučitelja škola u, tak zvani prepa-randisti. Broj ovih je 60bilo. Pred spravišćom su svi navučići-

teli vu cirkvu išli, gde su pri sv. meši preparandišti magarski popevali. Sv mešu je služil Velič. G. Dolmányos Döme kateket čakovečki. Veliko spravisee je G. Jeney Gusztáv ravnatelj pučkih školah Čakovečkih, kakti predsednik pozdravil. Na to su neko a gospoda ravnatelj i navučitelji o neko ih lepih dugovantah napredavali — Onda pak je bilo izbirane činovnikah družtva med imürskih navučiteljah Izebrani su: za predsednika: G. Jeney Gusztáv, za pod predsednika: G. Maihen Ferencz iz Sv. Martina, za notariuša: G. Alszeghy Alajos iz Čakovca, za kassira: G. Polyák Mátyás iz Čakovca. Nadalje su izebriali članov za izbor. Posle toga su veliki dobročinitelji puka Dolnj Medjimurja: Gg. Hirschleri pozvali sve preparandiste na obed, Bilo je 4 vur odvečer, kada su se rezisli navučitelji dimo, svaki vu svoju občinu, da navčiju decu na ono, kaj su se jeden od drugoga dobroga i lepoga nav čili. Proti domu su preparandisti postali vu varašu Priloku gde su lepe magjarske

popevke popevali. — Dojduće veliko spra visće bude se obdržalo vu Priloku.

— 28-ga majuša je vu Medjimurju i takaj skorom vu celim orsagu veliki mraz bil, koj je krumper, tikve i grah oparil. V sadovnjaku i vu goricah nema nikakvoga kvara. — Deždja bi trebivali, ar je sve jako suho.

— G. Kele György Kotoribski notariuš bil je 25. majuša venčen s gospodičnom Rózsay Szelinom čerkou G. Rózsaya Kotoribskoga doktora. Zaručnica se je pred venčanjem na krsčansko vero obrnula. Vu cirkvi je Veličastni G. Čizmešića M. plebanuš lépi govor držal k novomu paru.

— Jeden poznati čakovečki stanovnik je 29 majuša pijan na srdini piaca ležal. Kada je varaški hajduk, da ga opomene k njemu stupil, zeme jednoga dugoga noža i hoće hajduka vpičiti. Nego na sreću došel je na pomoć varaški straža-mešter pak je pomogel pijanoga vu rest deti.

NEKAJ ZA ZABAVU.

Nekoliko listov Medjimurcom.

I.

Jednoga vrućega lětnoga dana stal sem na obali Mure gledeć polagani tek Mure i ljudstvo tu se vrtice i motajuće. Jedni s žitom, drugi pak s drvi nakladjena kola imajući, kazali su pėdu dobrih gospodarov, koji skrbe za zim-ke potreboće.

Voda bila je mala a obalu pokrival je tu i tam kalni mlaj, koj se je kak posuš-n videl.

Ljudstvo hoteće prek broda prejtii, moralo je čekati, dok brodar predi doš'e prepelja i obrne se. Pri tom potegne gděkoj iz torbe, kaj mu je dobra tovaruška na put pripravila i začme se krěpiti, drugi pak imajući veksu brigu na svoje konje nego na sebe, hiti pred nje nekaj krmice a za kratek čas odpela nje na napoj v Muru.

Baš je jeden svojega konja na napoj vodil i već na obali bil, kak mu na jedankrat zavikne stari brodar: „Hej prijatelj, najte tam doli voditi konja, ar se tam zamlajite!“

Človek odvikne brodaru: „Vi doma zapovėdajte, ja budem tam napajal, gdě se meni vidi.“

Dobro je, budete vre vidli, reče brodar.

I komaj je človek konja par korakov peljal, eto ga vu mlaju! Počne ga pri glavniku natezati, ali pri tom zagrezue i on do koljena. Na to zeme bič i pripravi se na tućenje. Ali opazivši brodar ovu pripravu, zakriči mu: „Nebantujte prijatelj konja, ar kak se gene, taki dale prepadne!“ Nu bič je pretekul toga navuka i konj se je već do pol čreva vu mlaju mučil. — Sada reče brodar: „Kaj vam nisem povedal?“

„Istina je, da sem bil bedast da nisem navuka posluhnut; prosim vas za Boga, hodte i pomorite nam, ar poginemo vu tom grdom blatu, kriči siromašni človek. —

Stari brodar bil je človek dobroga srca i taki je išel s pajduši svojimi na pomoć. Nametali su na mlaj vu križ deske i najpredi konja, zatim pak človeka potegnuli su van na obalu. Sada reče brodar človeku: „Vi prijatelj neznate, da je dober navuk zlata vrėlen, nu vezda ste se mogli navčiti, da onomu človeku, koj dobroga navuka neposlušna, vu nevolji nije moći pomagati.“

Pri tom pripećenju i mene su obišle misli, da ima i med ljudmi takvih, koji jeden drugoga ne baš pri glavniku, nego pri nosu — i ne baš vu Muru pit, nego vu krčmu zapelaju, gdě onda obedva prepadneju vu grěh i zagrezneju vu mlaj vinskoga duga i s čim se više gibaju, s tim dalje nuter prepadaju.

Hej dragi moji! malo koj vėrovnik vam je takov človek, kak je taj brodar, koj je iz srca taki na pomoć priskočil; vėrovnik pričekal, dok se blato k tēlu prisuši, onda te istina je, van potegne, nu i kožu tvogega duga s tebe oguli.

Dragi priatelji! Ja vam želim onu službu včiniti, koju je brodar nesrećnomu zamlajenomu človeku včinit, to jest, kakti svėta izprobani človek, hoću vam vu vnogom poslu s dobrim navukom na pomoć biti. Ali najte vi biti tak, kak je on brodarov človek bil, nego posluhnite moje navuke i budite osvėločeni, da to bude za vaše dobro ar ja vas ljubim i želim vaše dobrostanje unaprediti.

Vezda pak na lepji trojački svėtek želim vam, da sveti duh na vas dojde, da vas rezsvėti, da dobre navuke posluhnuti budete mogli. Meni pak naj da jezik plamteći, da budem moguć vas na dobro prebudjavati, da budete tak stalni vu dobrom, kak su iz ribarov postavši apoštoli bili. — Ovak naj bude!

Samu József.

DVĚ PRIPOVESTI.

Bolje je dati nego vzeti.

Jeden bogat mlad čověk šetal se s pristarim već plebanušom. Šetajuć se, našli su jeden par starih zamazanih čizem, vlastitost siromaškoga težaka, koj je ne daleko znojnim licem kopal korenje »Hajda da si napravimo malu šalu.« rekel je taj mladi čověk, »te čizme budemo skrili, pak budemo za grmom gledali, kaj bude taj težak začel, kad spazi, da ga čizem ne?« —

»Priatelj!« reče mu plebanuš, »najte nigdar šalu delati sa siromakom. Vi ste bogat, pak zato morete sebi, a i tomu siromaškemu čověku veliko veselje pripraviti. Denite vu vsaku čizmu jednu škudu, pak se onda skrivajmo.« Taj mladi čověk je učinil tak, pak se s plebanušom skrili za grm, iz kojega su lahko mogli vse čuti i videti. Za čas zgotovi siromaški težak težki svoj posel, dojde do svojih čizem, pak si jednu obuje. Ali glej! nekaj ga tišči. Izuje se anda i na svoje veliko čudo najde vu čizmi škudu. Gledi penez, gledi okolo, nebi li tko bil vu blizini, čiji bi bil taj penez; ali kada je nigde nikoga ne videl, dene to škudu v žep, pak si je hotel drugo čizmu obuti; ali glej! i vu njoj je škuda! Vezda podigne oči proti nebu, zdehne i reče: »O moj Bože! — ipak je istina, da ti nikoga nezapustiš, koj se vu te ufa!«

»Ti si znal, da moja siromašna deca ne imaju ni korice kruha, a dobra moja žena, da je betežna, pak si mi, dobri otec, vu toj strašnoj nevolji, da mi pomoreš, po nekem milostivnom srdcu taj dar poslal! Daj mi, da nigdar nepozabim toga! Vse do moje smrti budem se molil, da svojega blagoslova ne skратиš mojemu nepoznanomu dobročinitelju!«

Mladoga toga čověka tak je to genulo, da su ga suze polejale; a plebanuš mu reče: »Jeli vam vezda nije vugodneše pri srdcu, nego bi vam onda bilo, kada bi onu bedastu šalu žnjim napravili?« »Ah vrédni i dobri moj gospon plebanuš,« odgovori vu sercu genjeni mladi čověk, »ljep ste mi dali navuk; toga nebudem pozabil nigdar; vezda stopram razmem reči Jezuševe: „Bolje je dati, nego vzeti“ —

Ne mrmraj proti odredjenju božjemu

Jeden trgovac putoval je s velikom šumnom penez dimo. Deždj je išel, kak da bi ga z čebra zležval. To razserdi trgovca na toliko, da je počel proti odredjenju božjemu mrmrati. Sada je došel taj nezahvalni čověk vu gustu šumu, črez koju se imel pol vure voziti. Tu opazi razbojnika, (tolvaja :) koj je s puškom ciljaj na njega.

Ali puščani prah se namočil od velikoga deždja, i tak se puška ne hotela izprožiti. Trgovac potira konje, kak je samo bolje mogel, i tak e srečno izbegel pogibelji. Kad je već došel na sigurno mesto, rekel je: »Kak veliki bedak sam ja bil, kaj nisem deždja za dobročinstvu božje držal! Da nebi bilo deždja sad bi ja plaval vu svojoj krvi, a deca bi zahman čekala na moj povraček. Deždj, kojega sam preklinjal, oslobodil mi je življenje.«

GLÁD FERENCZ.

KOLENDAR.

— Sunce izhaja: 1-ga junia vu 4-vur 17-min; zahaja: vu 7-vur. 48-min.

— Pun mesec bude: 8-ga vu 8-vur. 53-min. večer.

— Stari kolendari veliju, da bude do 2-ga vedro, 3-ga 4-ga i 5-ga deždj i zima. 9-ga pak lépo vrěme.

CÉNA ŽITKA VU ČAKOVCU.

— Kuruza na vagi prodana od 5 fr, 50 kr. do 6 frt 30 kr.

— Hrž kupujeju od 7 frt. 50 kr. do 8 frt.

— Pšenicu od 9 frt. do 9 frt 50 kr.

Fischel Filip

preporuča p. občinstvu svoju knjižaru
VU ČAKOVCU.

Pri njem se moreju dobiti školske knjige vu magjarskim, horvatskim i nemškim jeziku. Kalendar i druge spise za puk i za mladež. Osobito preporuča svojega izdanja sledeće njegove knjige:

1) Praktični učevni tečaj za brzu i lakku nauku magjarskoga jezika po Dru F. Ahnu. priredjen po Anti Molnaru polag njemačkog izdanja od Ljudevit Nagy II. tečaj; cěna je svakomu 30 kr.

Najlehkeši način za vučenje magjarskoga jezika.

2) Margitai Józefa »Horvát nyelvtan« (Horvatska

slovnica) I. II tečaj; cěna je svakomu 30 kr. —

Ovde se takaj more dobiti papir, pera, olovke, tablice vu najbolšoj kakvoći.

Preuzima svaki šamparski posel, i vu svojoj izvrstno uredjenoj šamparnici brzo, lépo i fal napravi.

Takajše preuzima svako knjigovežarsko delo.

Rendes Magyar Melléklet

a „Medjimurje (Muraköz)“

II. számához.

Vigyázzunk!

T. Szerkesztő Úr! — A horvátországi „Sloboda“ 111-ik száma került véletlenül kezembe. Sorba vettem cikkeit, hogy lássam, mit csinálnak a mi jó horvát testvéreink és szomszédaink, hogy tudjam meg: mint megy dolguk? mi újág náluk? hogy vannak? — A harmadik oldalon Muraközből írt levélre bukkantam. No, már ezt is csak elolvasom — gondolám magamban — hadd lássam, mit irnak innét hazulról Horvátországba.

A levél a Muraközben folyó választási mozgalmakról tudósítja a lapot. Leírja a két párt közötti küzdelmeket sat. Ez még mind jó; tehát csak egyszerű tudósítás akar lenni és semmi más. — Hanem olvassuk csak tovább!

„Én — ugymond a „Sloboda“ muraközi levelezője — már egy alkalommal megírtam nektek, hogy mi értelmesebb muraköziek sem a magyar kormányval, sem a magyar ellenzékkel nem tartunk. Akkor meg is magyaráztam, hogy miért; megírtam, hogy mindegyik párt Magyarország megmagyarosítására törekszik, mind meg szeretnének minket magyarosítani.“ — E sorok csakugyan gondolkodóba ejtettek. Hiszen a leírt sorok értelme magyarul az, hogy mi tanultabbak, értelmesebbek, tehát: muraközi értelmiség egyik magyar párthoz sem tartozunk, mert Magyarország minket és Muraközt megakarja magyarosítani.

Kedves hazám fiai! Így irni Magyarországból Horvátországba nincs rendén! Ugyancsak szép fogalmat szerezhetnek a horvátok a muraközi értelmiség hazafiságáról, ha saját hazánkból informáltaknak ilyenképen. — Ez információ hamis.

Hogy a tudósítás hamis, azt maga a „Sloboda“ levelezője tudhatja legjobban. Avagy nem tudja az illető azt, hogy a muraközi értelmiség, vagy az egyik, vagy a másik, de magyar párthoz tartozik; azt is tudhatja, hogy a Muraköz értelmisége testestől, lelkestől magyar érzelmű volt, most is az és a jövőben is az marad!

A muraközi értelmiség megmagyarosítására tehát — hála Istennek — nincs szükség, mert az ugyanis magyar. A levelezőként gondolkodó 1-2 hazafira pedig nekünk semmi szükségünk sincs! Ne féljenek, nem fogjuk őket megmagyarosítani akarni! Hanem arra kérjük őket, hogyha nem tesz nekik jót a magyar levegő, hagyjanak itt bennünket és ne denúciálják hazafiságunkat horvát testvéreink előtt! Avagy nem ítélnék-e el bennünket maguk a horvát testvérek? Nem

mondhatják szemünkbe, hogy rossz hazafiak vagyunk, ha nem tartozunk magyar hazánk egyik pártjához sem, hanem idegen aspirációkkal van tele fejünk! A helyesen és igazságosan gondolkozó horvátországi honpolgár csak is így ítélhet, mert ő sem engedné meg, hogy Horvátországban valaki úgy gondolkozzék Horvátországról mint a levelező Magyarországról.

Nem is emiatt irok én, nem is ez bánt engem első sorban. Hanem, csak arra akarom figyelmeztetni muraközi honfiársaimat, hogy vigyázzunk, mert nálunk Muraközben vannak emberek, akik itt a magyar nap alatt melegesznek, akik velünk együtt eszik a magyar kenyeret és szívják a szabad magyar levegőt, — akik velünk örülnek, velünk busulnak, és nekünk jó arcot mutatnak, de csak előttünk, hátunk megett meg szidnak bennünket, ócsárolják intézményeinket és azzal rágalmaznak bennünket horvátországi testvéreink előtt, hogy mi muraköziek nem vagyunk jó magyar hazafiak!

Nem akarom t. szerkesztő úr becses lapjának felhívásában jelelt — jó, nemes és emberbaráti céljait bántani az által, hogy kesergéseimet folytassam, mert hiszen a „Muraköz“ Lékében óhajt munkálkodni, hanem csak a muraközi igaz hazafiak figyelmét óhajtottam felhívni és arra figyelmeztetni, hogy vigyázzunk, mert ellenség is van közöttünk.

Alsó-Vidék, 1884. május 23 án.

VIGYÁZÓ.

Vigyázó urnak felháborodása indokolt. Bizony nem szép dolog, hogy nálunk Muraközben sok ember nem tudja magát beleélni abba a gondolatba, hogy Magyarországon lakik és panaszkodik amiatt, hogy a magyarok meg akarják őket és a népet magyarosítani. Az illető panaszkodó urak valóban nincsenek tisztában a magyarosítás fogalmával. A magyar kormánynak nem az a célja, hogy az idegen ajku nép megtanulván a magyar nyelvet, elfelejtse saját anyanyelvét, megutálja ősi szokásait, levetkeztesse nemzeti viseletét (Magyarország nem Oroszország!) hanem, hogy a nép saját — (kereskedési, törvénykezési sat.) érdekében megértse a magyart és megértethesse magát a magyarral. Ha tehát Muraköz magyarosításáról szó lehet, akkor csakis ily értelemben lehet. Csakhogy saines, nálunk Muraközben még az ily értelemben vett magyarosítástól is nagyon messze vagyunk, a mint ez

tavaly bebizonyított. — Az meg éppenséggel nem szép dolog, hogy közöttünk olyanok is vannak, akik azt merik mondani, hogy mi muraközi értelmiség az egyik magyar párthoz sem tartozunk. Ez ellen ünneppélyesen tiltakozunk! Igen is, mi vagy az egyik, vagy a másik párthoz tartozunk, küzdünk egymás ellen minden megengedhető fegyverrel, de azért amidőn magyar hazafiságról van szó: kezet fogunk, magyarul beszélünk és a mi az ajkunkon, az sziveinkben is! —

A SZERKESZTŐ.

MI UJSÁG MURAKÖZBEN ?

A képviselő választás közelegvén, a különben csendes Muraköz minden községében, különösen pedig Csáktornyan és Perlakon nagy az élénkség. Gyűlések és szónoklatok tartatnak, a kortesek járnak kelnek, ezer meg ezer példányban osztogattatnak a piros, meg a zöld kortesversek, felhívások; az épületeken sőt az utmellei fákön is zászlók, és fairagaszok láthatók. Mindegyik párt küzd a töle telhető módon a győzelemért. Május 24-én a mérs. ellenzék főemberét Ziegler Kálmán kir. közjegyzőt lepték meg elvtársai és barátai éjjeli zenével. Zakai Henrik ügyvéd tolmácsolta a párt érzelmeit, mire Ziegler K. válaszolt. — Hoffmann Pál a szabad-elvű párt jelöltje május 25-én érkezett Muraközbe. A kraljeveczi állomáson szállt ki, hol őt számos alsó-vidéki választó várta. Szabó Imre földbirtokos üdvözölte a jelöltet, mire a nép mintegy 100 kocsin Perlakra kísérte. Perlakon a templom előtt tartotta meg a képviselőjelölt programbeszédét, és megtekintvén a várost, a templomot és iskolákat, a tiszteletere rendezett banketten vett részt. Délután 4 órakor Csáktornyára érkezett, hol őt a csáktornyai és hegybeli nép várta banderiummal. Lázár Gyula üdvözölte a város határan; programbeszédét a néptanoda előtti téren mondta el. Este mintegy 200 teritékű társasvacsora rendeztetett számára. Számos feiköszöntő, köztük sok szép és talpraesett mondatot magyar, horvát és német nyelven. Másnap Stridóra ment a képviselőjelölt, honnét Nedeliczen keresztül vissza Csáktornyára érkezett. Ugyanaz nap az esteli vonattal vissza utazott Budapestre.

Muraköznek lendvari kerületéhez tartozó részében Grahovecz Ignác, mura-szerdahelyi orvos lépett fel az eddigi képviselő [Veszter] ellen kormánypárti programmal. Azt mondják, hogy Grahovecz Muraközben tekintélyes pártja van. Legujabban meg arról értesítenek bennünket, hogy a lendvai kerületben létező kormánypárt Gróf Festetich Pált lepteti fel jelöltül. E végből már a mozgalmat meg is indították a pártvezérek a Muravidék tekintélesebb embereinél.

Alsó-Vidovecz község újból folyamodott 3 orsz. vásár engedélyezéseért a ministeriumhoz. E tárgyban a soproni kereskedelmi- és iparkamara — hová az ügy véleményadás végett küldetett — oda nyilatkozott, hogy Muraköz országos vásárokkal nagyon is meg van áldva; ezenkívül pedig Alsó-Vidovecz környékén jelentékeny vásárhelyek fekszenek, mi által ezen vidék forgalma teljesen biztosítottnak tekinthető, a vásárok újabb szaporítására semmi ok nem forog fenn. — Folyamodó község elutasítását javasolta tehát a kamara.

A perlaki járás szolgabirája a közvetlen adófizetők és községek állami adóhátralékainak végrehajtása végett egy állami végrehajtó alkalmazását kérte a pénzügy-ministeriumtól. A megyei közig. bizottság pártolólág határozta ez ügyet felterjeszteni

Népesedési statistika. 1883. novembertől 1884. április végeig terjedő félév alatt a csáktornyai járásban: született 949, meghalt 687 ember; szaporodás: 238. Mindössze Muraközben: született 1665, meghalt 1173 ember; szaporodás 500.

Biró László vándor-tanár, ministeri kiküldött, május 23-án a helybeli áll. tanítóképezdeben a képezdei növendékeknek gyakorlati előadást tartott a selyemhernyó tenyésztés érdekében.

A lóösszeírás alkalmával kitűnt, hogy Muraközben összesen 5940 darab ló van. Ebből a csáktornyai járásra esik: 2329, a perlakra 3611.

Véres verekedés. Egy dragoslaveczi lakos kutyája gonosz szándékból elugatván magát, két arramenő pénzügyőr reálított, de eredmény nélkül. A házigazda rablót gyanítván, fogja puskáját és kimegy körülnézni. Szerencsétlenségére találkozik a pénzügyőrökkel, akik csakhamar észre veszik a fegyveradótól szűz puskát. Elakarták tőle kobozni. Lett ebből „ördögi dulakodás, lárma és marakodás.“ A győztes természetesen a két pénzügyőr lett, a szegény paraszt pedig megsebesülve, véresep távozott el fegyverétől megfosztva a csatatérről.

Az áll. mi tanítóképezdeben május 29-től június 6-ig tartatnak az osztály szigorlatok. 7-én lesz a hittani vizsgálat, 9-én a IV., 10-én a III., 11-én II., 13-án az I. oszt. zárvizsgálata, 14-én délután 4 órától kezdve leendő az énekzene is torna vizsgálat, a rajz- és ipar munkák kiállítása. 16-án a várka polnában tartandó ünneppélyes „Tedeummal“ a tanév be fejeztetik.

A csáktornyai áll. tanítóképezdeben május 18-án és köv. napjaiban tartatnak a néptanítói képesítő vizsgálatok. Jelentkezett 20 tanítójelölt, köztük 1 nő is.

A muraközi tanítóör idei tavaszi nagygyűlése a Dobboron május 29-én tartotta meg. Jelenvolt mintegy 60 tanító és tanítónő. A helybeli áll. képezde növendékei közül is 60. vettek részt a kirándulásban tanáraikkal együtt. A közel vidékből számos tanítói és vendég szerencsétlente jelenlétével a gyűlést, melyen Jeney G. elnökölt. Az értekezések általában gyakorlatiak voltak. Kiemeljük közülök Samu J. képezdei igazgatóét, mely érdekesség és gyakorlatosság tekintetéből a gyűlés fénypontját képezte. Délben társaság volt. A képezdei növendékek az ismert emberbarátok: a Hirschler cég vendégei voltak. A tanítógyűlés tagjainak nagy része haza utaztában Perlakon állapotott meg, ahol a képezdei növendékek a templom előtt és Konyári M. szolgabíró lakása előtt énekeltek hazafias dalokat.

A „Medjimurje“ 2-ik számának tartalma: „A házi rendről.“ Gerencsér Györgytől. — „Mi ujság?“ — „Levelek a muraközi nép számára.“ Samu Józseftől. — „Két elbeszélés Glád Ferencztől. — Naptár. Gabona árak.“

Egy helybeli lakos május 29-én délután a piac közepén részeg állapotban feküdt. Egy városi rendőr felszólította az illetőt a távozásra, mire ő hajlandónak is mutatkozott. De a mint a rendőr segítségére sietett, az illető egy hosszú szurony alakú kést rántott elő és megtámadta a rendőrt. A városi rendőr-örnmester értesülvén a dologról, oda sietett és a dühöngőt harmadmagával a városi börtönbe kísérte.

Kelce György kottorii jegyző május 25-én vezette oltárhoz Rózsay Mór kottorii orvos művelt leányát Szélinet, ki előbb a keresztény vallásra tért át. A esk. szertartásnál Csizmesija Maté plebános megható magyar szónoklatot tartott. Boldogság és szerencse kísérje a fiatal párt!

Felölös szerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.